

PROGRAM STUDIÓW - Część B

1. Nazwa kierunku: **PEDAGOGIKA SPECJALNA**
2. Poziom kształcenia: **JEDNOLITE MAGISTERSKIE**
3. Profil kształcenia: **OGÓLNOAKADEMICKI**

TREŚCI PROGRAMOWE MODUŁÓW

MK_1_PRZEDMIOTY KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO

1) Język obcy

Język angielski rok I - Czynne posługiwanie się językiem obcym na poziomie językowym B2 według Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego w kontaktach ze specjalistami jak również w komunikacji z osobami spoza grona specjalistów. Korzystanie ze źródeł obcojęzycznych, obejmujących zagadnienia ogólne, akademickie i specjalistyczne, właściwe dla danego kierunku. Czasy i konstrukcje wyrażające przeszłość, teraźniejszość, przyszłość. System szkolnictwa w Polsce i wybranych krajach anglojęzycznych - etapy kształcenia, typy szkół, przedmioty, zagadnienia szkolne, rola nauczyciela. Interkulturowość w kontaktach międzynarodowych i akademickich. Relacje międzyludzkie. Społeczeństwo i problemy społeczne. Praca i poszukiwanie pracy, rozmowa kwalifikacyjna.

Język francuski rok I - Kształcenie sprawności językowych: ćwiczenie mówienia, rozumienia i pisania tekstów w sytuacjach z życia codziennego, w kontekstach akademickich oraz zawodowych. Kształcenie kompetencji interkulturowej. Motywowanie do samodzielnej pracy: człowiek, dom, otoczenie, nauka, praca, rodzina, życie towarzyskie, zakupy, podróże, kultura, sport, zdrowie, moda i styl życia.

Język niemiecki rok I - wykształcenie umiejętności czynnego posługiwania się językiem niemieckim w sytuacjach codziennej komunikacji na poziomie elementarnym A2 oraz rozumienie podstawowej leksyki z zakresu pedagogiki i psychologii. Podstawowa wiedza ogólna o krajach niemieckojęzycznych. Przedstawienie siebie i kogoś. Techniki komunikacyjne, media elektroniczne, korespondencja mailowa, wiadomości typu SMS.

Język rosyjski rok I - Realizacja materiału leksykalno-gramatycznego ze szczególnym uwzględnieniem morfologii i składni oraz praktyczne ich zastosowanie. Nauczanie na poziomie B1 (średnim niższym), doskonalenie umiejętności słuchania i rozumienia, czytania, mówienia, pisania. Podstawowe pojęcia pedagogiki specjalnej i jej subdyscyplin. Praca, list motywacyjny, CV, rozmowa kwalifikacyjna, staranie się o pracę, formy zatrudnienia.

1a) Język obcy

Język angielski rok II - Zagadnienia językowe: formy czasownika, konstrukcje wyrażające przeszłość, czasowniki modalne, czasowniki wyrażające zmysły, strona bierna, mowa zależna, sposoby łączenia zdań złożonych, rzeczowniki policzalne, niepoliczalne i zbiorowe, określenia ilościowe, słownictwo ogólne i związane z kierunkiem pedagogiki. Zakres tematyczny: prezentacje, praca i wybór zawodu; formy zatrudnienia; przebieg kariery; staranie się o pracę; pedagogika specjalna (wybrane zagadnienia): prawa osób z niepełnosprawnością, edukacja włączająca, praca z osobami przewlekle chorymi, niesłyszącymi, słabosłyszącymi, niewidomymi, słabowidzącymi, z niepełnosprawnością intelektualną, z nieprzystosowaniem społecznym, szczególnie uzdolnionymi itp.

Język francuski rok II - Czynne posługiwanie się językiem francuskim w sytuacjach codziennej komunikacji. Rozumienie tekstów specjalistycznych i stosowanie terminologii z zakresu pedagogiki specjalnej i nauk pokrewnych.

Język rosyjski rok II - Realizacja materiału leksykalno-gramatycznego ze szczególnym uwzględnieniem morfologii i składni oraz praktyczne ich zastosowanie. Nauczanie na poziomie B 1 (średnim niższym), doskonalenie umiejętności słuchania i rozumienia, czytania i rozumienia, mówienia, pisania.

- 2) **Wychowanie fizyczne** - Gry i zabawy ruchowe. Podstawowe elementy techniczne gry w piłce siatkowej, w koszykówce, w piłce nożnej, tenisie stołowym i innych. Ćwiczenia ogólnorozwojowe kształtujące podstawowe cechy motoryczne. Nauka i ćwiczenia na przyrządach kształtujących siłę. Nauka i ćwiczenia na przyrządach aerobowych. Podstawowe formy z rytmiki – proste układy taneczne. Aerobic. CrossFit & Fitness.
- 3) **Ochrona własności intelektualnej** - Podstawowa terminologia z zakresu ochrony własności intelektualnej. Przedmiot i podmiot prawa autorskiego. Autorskie prawa majątkowe i osobiste. Umowy autorsko prawne. Dozwolony użytek, prawo cytatu. Plagiat. Odpowiedzialność prawna z tytułu popełnienia plagiatu. Ochrona wizerunku. Katalog dóbr własności przemysłowej. Procedura rejestracji znaku towarowego przed Urzędem Patentowym RP. Procedury ochrony własności – definicje i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego. Zarządzanie własnością intelektualną, a zarządzanie wiedzą. Zarządzanie własnością intelektualną w działalności naukowo-badawczej. Wsparcie publiczne dla zarządzania własnością intelektualną.

MK_2_PRZYGOTOWANIE W ZAKRESIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYM

MK_2.1_PODSTAWY PRZYGOTOWANIA PSYCHOLOGICZNEGO

- 4) **Podstawy psychologii ogólnej** - Podstawowe nurty w psychologii. Podstawowe pojęcia i mechanizmy w psychoanalizie, behawioryzmie, psychologii humanistycznej. Procesy uwagi, procesy organizujące percepcję, procesy identyfikacji i rozpoznawania. Podstawowe prawa i pojęcia w psychofizyce. Psychologia motywacji - teoria przepływu Csikszentmihalyiego, teoria autodeterminacji, teoria Aptera, teoria bezradności Seligmana. Psychologia emocji - teorie i badania Zajonca, Schwartz, Russella. Metodologia badań psychologicznych. Inteligencja – podstawowe parametry pomiaru. Podstawowe koncepcje i struktura osobowości. Uczenie się - warunkowanie klasyczne i sprawcze. Psychologia świadomości. Rozwój poznawczy w ciągu życia.
- 5) **Psychologia rozwojowa** - Środowisko rozwoju – struktura i konsekwencje. Czynniki zakłócające proces rozwoju. Konsekwencje niepunktualności wydarzeń życiowych. Mechanizm adaptacji i trudności przystosowawcze. Zaburzenia i opóźnienia rozwojowe. Wyzwania rozwojowe. Koncepcje jakości życia i dobrostanu. Modele rozwoju. Biologiczne i społeczne czynniki rozwoju. Fazy rozwoju. Rozwój wybranych funkcji psychicznych. Rozwój i kształtowanie osobowości. Rozwój a wychowanie. Tranzycje rozwojowe. Rozwój zainteresowań i rozwój kariery. Teorie i struktura osobowości. Psychologia różnic indywidualnych – różnice w zakresie inteligencji, temperamentu i stylu poznawczego. Sylwetka dziecka/ucznia od wieku ponimowłęczego przez przedszkolny, szkolny, po wczesną dorosłość. Proces rozwoju fizycznego, motorycznego, poznawczego (myślenie, mowa, spostrzeganie, uwaga, pamięć) oraz społeczno-emocjonalnego. Kształtowanie się lateralizacji. Zmiany fizyczne i psychiczne w okresie dojrzewania. Konstruowanie się tożsamości. Dorosłość. Identyfikacja z nowymi rolami społecznymi. Kształtowanie się stylu życia
- 6) **Psychologia społeczna** – Postawy, stereotypy, uprzedzenia. Zachowania społeczne i ich uwarunkowania. Sytuacja interpersonalna. Empatia. Zachowania asertywne, agresywne i uległe.

Stres i radzenie sobie z nim. Porozumiewanie się ludzi w instytucjach. Reguły współdziałania. Psychologiczne koncepcje człowieka a interpretacja zachowań ucznia i sytuacji w szkole. Kontekst psychologiczny projektowania procesów edukacyjnych.

- 7) **Psychologia kliniczna** - Psychologia kliniczna jako nauka stosowana. Norma i jej rodzaje. Diagnoza kliniczna i typy diagnozy. Klasyfikacje zaburzeń psychicznych (DSM, ICD). Wybrane ujęcia teoretyczne psychologii klinicznej: podejście psychodynamiczne, behawioralne, poznawcze, humanistyczne. Mechanizmy obronne. Zaburzenia dysocjacyjno-konwersyjne. Zaburzenia osobowości. Zaburzenia lękowe. Uzależnienia. Diagnoza przypadku.

MK_2.2_PODSTAWY PRZYGOTOWANIA PEDAGOGICZNEGO

- 8) **Wprowadzenie do pedagogiki** - Nauka wśród innych form ludzkiego doświadczenia. Umocowanie pedagogiki wśród nauk społecznych i humanistycznych. Subdyscypliny pedagogiki. Paradygmaty pedagogiczne. Przedmiot badań i system pojęciowy współczesnej polskiej pedagogiki. Pogranicza pedagogiki i nauk pomocniczych. Teorie, nurty i kierunki pedagogiczne. Konteksty normatywne, personalistyczne i społeczne w pedagogice. Pedagogika autorytarna i nieautorytarna. Emancypacja i krytyczność w naukach o wychowaniu. Antypedagogika.
- 9) **Teoria wychowania** - Metodologiczne, aksjologiczne i teleologiczne zagadnienia teorii wychowania. Wychowanie w świetle koncepcji filozoficznych, psychologicznych i pedagogicznych. Funkcje wychowania. Proces wychowania, jego struktura, właściwości, dynamika. Podstawowe pojęcia w teorii wychowania. Osoba wychowawcy. Podstawowe środowiska wychowawcze: rodzina, grupa rówieśnicza, szkoła. Podstawowe teorie pedagogiczne. Wychowanie a rozwój. Przymus i swoboda w wychowaniu. Wychowanie jako wspomaganie rozwoju. Wychowanie adaptacyjne i emancypacyjne. Podmiotowość w wychowaniu. Style i postawy wychowawcze. Konteksty wychowania. Źródła i przejawy kryzysu współczesnego wychowania. Niewłaściwe style wychowania.
- 10) **Pedagogika społeczna** – Geneza i rozwój pedagogiki społecznej. Przedmiot, zadania, funkcje pedagogiki społecznej. Podstawowe kategorie pojęć z zakresu pedagogiki społecznej. Charakterystyka wybranych środowisk lokalnych (miasta i wsi). Grupa rówieśnicza w kontekście wychowawczym oraz współczesnych zagrożeń. Organizacja, struktura, funkcje formalnych grup rówieśniczych. Człowiek w sytuacji zagrożenia – przyczyny, istota problemu, przeciwdziałanie. Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność jako zjawiska społeczne. Metody pracy społeczno-wychowawczej. Migracje zagraniczne – ustalenia terminologiczne, podstawowe formy. Czas wolny w kontekście szans wychowawczych i zagrożeń. Zagadnienia integracji oddziaływań pedagogicznych rodziny i szkoły. Pozarządowe formy pomocy dziecku i rodzinie. Sytuacja dzieci w rodzinach migracyjnych – stan, uwarunkowania, perspektywy. Wolontariat jako forma pomocy człowiekowi i odpowiedź na współczesne potrzeby społeczne. Sektor pozarządowy – uwarunkowania prawne i formy funkcjonowania.
- 11) **Historia wychowania** – Myśl pedagogiczna w starożytności. Funkcje wychowania średniowiecznego. Reformacja i jej znaczenie. Charakterystyka kontrreformacji i jej znaczenie. Komisja Edukacji Narodowej /1773–1794/. Główne nurty filozoficzne w epoce Oświecenia. Sytuacja społeczno-polityczna w Rzeczypospolitej w okresie powołania KEN. Oświata pod zaborami. Początki pedagogiki specjalnej. Maria Grzegorzewska – twórczyni polskiej pedagogiki specjalnej i jej Metoda Ośrodków Pracy. Oświata w dwudziestoleciu międzywojennym. Działalność stowarzyszeń i organizacji wyższej użyteczności publicznej. Ideologie wychowawcze w II RP. Zmiany strukturalno – organizacyjne szkolnictwa.

MK_3_KSZTAŁCENIE KIERUNKOWE

MK_3.1_PRZYGOTOWANIE MERYTORYCZNE

- 12) **Biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania dzieci z SPE** - Podstawowe pojęcia - auksologia, ontogeneza, rozwój, akceleracja, dymorfizm płciowy, zdrowie, choroba, wychowanie w kontekście rozwoju człowieka. Istota, zakres i źródła pojęcia specjalnych potrzeb edukacyjnych. Cechy charakterystyczne rozwoju człowieka w poszczególnych etapach jego życia. Rozwój motoryczny człowieka. Rozwój czynności poznawczych jako podstawa różnicującej się aktywności. Specyficzne trudności w uczeniu się. Rozwój seksualny dzieci i młodzieży. Wychowanie do ról rodzicielskich. Zjawiska fizjopatologii rozwoju, przyczyny zaburzeń. Wielokierunkowe oddziaływania na rzecz rodzin z dzieckiem przewlekle chorym. Kryzysy rozwojowe dzieci i młodzieży a możliwości społecznego wsparcia.
- 13) **Wybrane zagadnienia z socjologii edukacji dziecka** – Socjalizacja, edukacja, wychowanie. Środowisko społeczne klasy i szkoły. Rodzina jako środowisko wychowawcze. Wpływ środowiska na wychowanie i kształtowanie się postaw społecznych. Szkoła w perspektywie krytycznej. Autokratyzm i demokracja w szkole. Ukryty program szkoły. Postawy nauczycieli i uczniów. Klasa szkolna jako grupa psychologicznie zróżnicowana. Praca z grupą rówieśniczą. Tworzenie klimatu wychowawczego w klasie i w szkole. Metody wychowawcze i ich skuteczność. Kryzys szkoły. Współpraca rodziny i szkoły. Współpraca szkoły ze środowiskiem. Trudności i niepowodzenia szkolne. Zagrożenia dzieci i młodzieży: agresja, przemoc, uzależnienia i grupy nieformalne. Rozpoznanie sytuacji kryzysowych. Reakcje na zachowania niepożądane.
- 14) **Wybrane zagadnienia antropologii w edukacji** - Główne orientacje antropologiczne (ewolucjonizm i dyfuzjonizm, funkcjonalizm, konfiguracyjny, orientacja semiostrukturalna). Interpretatywna teoria kultury (Clifford Geertz). Kultura, płeć i osobowość – badania Ruth Benedict i Margaret Mead. Miejsce tradycji i przemian kulturowych w rozwoju człowieka. Rytuał jako element przestrzeni kultury, jego rodzaje, funkcje i przykłady. Komunikacja w kulturze – język symboliczny.
- 15) **Podstawy dydaktyki ogólnej** - Etymologia, geneza i znaczenie nazwy „dydaktyka”. Przemiany dydaktyki jako nauki. Struktura nauk dydaktycznych. Uczenie się jako podstawowe pojęcie dydaktyczne. Teorie uczenia się - behawioralna, poznawcza, humanistyczna. Prawidłowości procesu uczenia się i jego rodzaje. Cele i treści kształcenia. Kierunki zmian w treściach kształcenia – perspektywa ontodydaktyczna. Zasady, metody i techniki kształcenia. Charakterystyka klasycznych metod kształcenia. Formy organizacyjne kształcenia. Indywidualizacja kształcenia. Osiągnięcia i niepowodzenia szkolne. Progresywistyczny model procesu kształcenia - cechy nowoczesnego modelu procesu kształcenia. Nowoczesne metody kształcenia.
- 16) **Podstawy komunikacji społecznej w edukacji** - Społeczny charakter procesu komunikowania. Definicje procesu komunikowania społecznego z perspektywy różnych ujęć teoretycznych. Funkcje komunikowania społecznego. Modele procesu komunikacji. Kompetencja komunikacyjna i językowa oraz ich znaczenie w procesie komunikowania społecznego. Cechy komunikowania się. Proces i wzorce komunikowania się na terenie szkoły. Bariery komunikacyjne. Aktywne słuchanie, aktywne nadawanie komunikatu. Komunikacja niewerbalna. Style komunikowania się uczniów i nauczyciela. Porozumiewanie się w sytuacjach konfliktowych. Techniki wspomagające proces komunikowania się.
- 17) **Podstawy edukacji międzykulturowej** - Teoretyczne założenia edukacji międzykulturowej jako subdyscypliny naukowej i działalności pedagogicznej. Edukacja wielokulturowa a międzykulturowa. Cele i założenia edukacji międzykulturowej. Definicje kultury użyteczne

w teorii edukacji międzykulturowej. Zróżnicowanie kulturowe w Polsce i idea pogranicza. Tożsamość kulturowa a identyfikacje społeczne. Kwestia tożsamości z perspektywy pedagogiki międzykulturowej. Teorie nabywania tożsamości kulturowej w sytuacji zmiany kultury. Postawy wobec odmienności kulturowej. Pojęcia akulturacji, akomodacji, asymilacji, adaptacji, konwersji. Problem konfliktu międzykulturowego. Komunikacja międzykulturowa.

- 18) **Podstawy edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej** - Dojrzałość szkolna. Przygotowanie dziecka do nauki w szkole. Obowiązek szkolny. Samodzielność i niesamodzielność dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Nauka i zabawa. Rozwój zainteresowań. Poszerzanie autonomii i samodzielności. Uspołecznienie dziecka, kontakty rówieśnicze. Pozycja społeczna dziecka w grupie. Znaczenie grupy rówieśniczej dla dziecka. Koleżeństwo i przyjaźń. Konflikty z rówieśnikami, rodzicami i wychowawcami. Rola osób znaczących i autorytetów. Edukacja dla bezpieczeństwa i edukacja zdrowotna – dbałość o bezpieczeństwo dzieci w przedszkolu/szkole i poza ich terenem (zajęcia terenowe, wycieczki), ochrona zdrowia dziecka.
- 19) **Historia pedagogiki specjalnej** – Postawy społeczne wobec osób z niepełnosprawnością na przestrzeni dziejów. Prawa osób z niepełnosprawnością w aspekcie historycznym. Powstanie i rozwój szkolnictwa specjalnego na świecie i w Polsce. Historia wychowania i edukacji osób głuchych i słabosłyszących, niewidomych i słabowidzących, niepełnosprawnych intelektualnie. Rozwój opieki osób przewlekle chorych. Rys historyczny rehabilitacji. Historia resocjalizacji nieletnich. Geneza i ewolucja systemu kształcenia pedagogów specjalnych. Wybitni polscy i europejscy przedstawiciele myśli pedagogiki specjalnej.
- 20) **Współczesne paradygmaty pedagogiki specjalnej** – Jakość życia, podmiotowość, autonomia, normalizacja warunków życia osób z niepełnosprawnością. Wyrównywanie szans edukacyjnych osób z niepełnosprawnością. Edukacja włączająca. Inkluzja społeczna i kulturowa osób z niepełnosprawnością. Aksjologiczne dylematy niepełnosprawności w postintegracyjnej przestrzeni społecznej. Problemy bioetyki a niepełnosprawność i nieprzystosowanie społeczne. Współczesne technologie wspomagające proces nauczania i uczenia się uczniów z specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, technologie informacyjno-komunikacyjne w aktywizacji osób z niepełnosprawnością. Media a niepełnosprawność.
- 21) **Niepełnosprawność – wybrane aspekty społeczno-formalne** - Niepełnosprawność w świetle regulacji prawnych. Międzynarodowe akty prawne o charakterze ogólnym i szczególnym dotyczące praw osób z niepełnosprawnością. Prawa publiczne osób z niepełnosprawnością i ich realizacja. Prawne gwarancje do edukacji osób z niepełnosprawnością w ustawodawstwie polskim. Dostępność przestrzeni publicznej w świetle regulacji prawnych. Rozwiązania ustawodawcze związane z ograniczaniem zdolności do czynności prawnych oraz przesłanki i konsekwencje ich stosowania. Osoby z niepełnosprawnością, w tym z niepełnosprawnością intelektualną i zaburzeniami psychicznymi w systemie prawa karnego.
- 22) **Podstawy pedeutologii** - Role zawodowe nauczyciela. Wzór osobowy, postawa i kunszt nauczycielski. Powinności nauczyciela i rozwój profesjonalny. Program wewnętrzny nauczyciela. Przygotowanie zawodowe nauczyciela. Etyka nauczycielska. Odpowiedzialność prawna opiekuna, nauczyciela i wychowawcy. Uczenie się w miejscu pracy. Doksztalcanie i doskonalenie zawodowe jako warunki awansu zawodowego. Wypalenie zawodowe nauczycieli – przyczyny, symptomy, strategie zaradcze. Choroby związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela – profilaktyka.
- 23) **Etyka zawodu nauczyciela** - Etyka jako dziedzina wiedzy. Kształtowanie postaw wobec pracy pedagogicznej i zawodu nauczyciela. Pedagog jako zawód zaufania publicznego – aspekt prawny, etyczny, społeczny. Zasady etyczne i wartości obowiązujące w zawodzie nauczyciela. Definiowanie i rozstrzyganie dylematów etycznych w zawodzie nauczyciela. Etyka i profesjonalizm w zawodzie nauczyciela. Pedagog wobec wyzwań współczesności.

- 24) Podstawy logopedii w pedagogice specjalnej** - Logopedia jako nauka, zadania i koncepcje logopedii. Zaburzenia komunikacji językowej- podstawowe pojęcia: zaburzenia mowy, wady wymowy, zaburzenia języka, zaburzenia rozwoju językowego, zaburzenia komunikacji, Zaburzenia mowy jako nieprawidłowości w przebiegu czynności nadawania i odbioru mowy. Klasyfikacja i charakterystyka zaburzeń mowy, istota problemu, etiologia, zasady interwencji logopedycznej (dyslalia, rozwojowa afazja dziecięca, dyzartria, oligofazja, jąkanie i gielgot, zaburzenia mowy z powodu niedosłuchu; zaburzenia komunikacji związane z zaburzeniami psychicznymi)). Opóźniony rozwój mowy- istota problemu, badania przesiewowe, stymulacja rozwoju mowy. Wady wymowy i ich rodzaje, wykrywanie wad wymowy przez nauczycieli. Profilaktyka logopedyczna.
- 25) Polityka społeczna wobec osób niepełnosprawnych i nieprzystosowanych społecznie** – Przedmiot i podstawowe pojęcia z zakresu polityki społecznej. Kwestie społeczne i problemy społeczne w wymiarze lokalnym, ponadlokalnym, krajowym, międzynarodowym i globalnym. Polityka społeczna wobec nierówności społecznych w Polsce i za granicą (metody pracy społecznej, organizacji pozarządowych; rozwój służb społecznych i form pomocy społecznej).
- 26) Poradnictwo pedagogiczne w pedagogice specjalnej** – Pojęcie i cele poradnictwa. Podmiot i przedmiot oraz zakres działań poradniczych. Rodzaje, zasady, funkcje i strategie poradnictwa. Metody, techniki i środki wykorzystywane w poradnictwie pedagogicznym. Profil osobowy i umiejętności doradcy jako warunek skutecznego pomagania. Poradnictwo opiekuńczo-wychowawcze – założenia i obszary działania. Poradnictwo rehabilitacyjne jako forma pomocy dziecku z niepełnosprawnością i jego rodzinie. Poradnictwo zawodowe w przestrzeni edukacyjnej. Nauczyciel jako doradca. Działania doradcy zawodowego na terenie szkoły w odniesieniu do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wspomaganie uczniów w projektowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej. Poradnictwo medialne (on-line). Instytucje pomocowe w obszarze poradnictwa pedagogicznego.
- 27) Wsparcie rodziny z dzieckiem ze SPE** - Problemy adaptacji, utrudnienia życiowe, wsparcie społeczne, włączenie społeczne. Wpływ zaburzeń rozwoju dziecka na funkcjonowanie rodziny. Koncepcje adaptacji rodziny w kontekście niepełnosprawności (choroby przewlekłej) dziecka. Personalizowanie procesu wychowania w zależności od zdiagnozowanych zróżnicowanych potrzeb i możliwości rozwojowych uczniów. Uwarunkowania specyfiki pracy z rodziną dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnym. Założenia i metody wspierania rodziny dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnym. Możliwości wspierania funkcjonowania dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w rodzinie oraz w otoczeniu społecznym. Relacje między rodziną dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi a specjalistami.
- 28) Warsztaty komunikacji interpersonalnej i mediacji w pedagogice specjalnej** – Istota i schemat komunikacji interpersonalnej. Postawa agresywna, uległa i asertywna w komunikacji interpersonalnej. Dyskusja grupowa i jej charakterystyka. Motywowanie członków zespołów zadaniowych w pracy z wychowankami i uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Rozwiązywanie konfliktów w pracy z wychowankami i uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Istota i schemat postępowania mediacyjnego. Mediacja jako metoda postępowania wychowawczego wobec osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- 29) Warsztaty rozwijania umiejętności życiowych dzieci i młodzieży ze SPE lub Warsztaty pracy z rodziną** (przedmiot do wyboru)

Warsztaty rozwijania umiejętności życiowych dzieci i młodzieży ze SPE – Specjalne potrzeby w zakresie nabywania umiejętności życiowych uczniów ze SPE, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z niepełnosprawnością sensoryczną, intelektualną, autyzmem. Ocena niezależności życiowej ucznia z uwzględnieniem specjalnych potrzeb. Umiejętności podstawowe- struktura, etapy i strategie kształtowania. Kształtowanie umiejętności interpersonalnych i społecznych

uczniów ze SPE (tj. umiejętność komunikowania potrzeb, zwracania się o pomoc, odmawiania, szukania wsparcia, decydowania, współdziałania, radzenia w sytuacjach trudnych) - formy, metody, techniki, rozwiązania metodyczne. Rozwijanie umiejętności życiowych uczniów w sytuacjach i w środowisku naturalnym. Współpraca z rodzicami.

Warsztaty pracy z rodziną – Cykl życia współczesnej rodziny. Konflikty w rodzinie. Rodzice - negocjatorzy. Sztuka sterowania różnicami. Rozwiązywanie konfliktów – umiejętności wychowawcze. Budowanie pozytywnego obrazu dziecka przez rodziców. Zapoznanie z narzędziami diagnostycznymi pomocnymi w pracy z dzieckiem i rodziną. Formy pomocy oferowane rodzinie w zróżnicowanej sytuacji życiowej.

MK_3.2_PRZYGOTOWANIE PSYCHOLOGICZNE DO PRACY Z DZIEĆMI I MŁODZIEŻĄ ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI

- 30) Psychologia kształcenia dzieci i młodzieży ze SPE** - Proces uczenia się a specjalne potrzeby edukacyjne. Metody i techniki efektywnego uczenia się. Motywacja do uczenia się i osiągnięć – uwarunkowania i konsekwencje. Powodzenia i niepowodzenia szkolne – przyczyny i skutki. Koncepcja zrównoważonego rozwoju. Specjalne potrzeby edukacyjne a sytuacja szkolna ucznia. Specjalne potrzeby edukacyjne a proces nauczania – psychologiczne mechanizmy przebiegu i oceny efektów. Sposoby identyfikacji uzdolnień ucznia. Pomoc psychologiczna uczniowi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnym. Wspomaganie osób pracujących z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- 31) Psychologia wychowawcza i psychoprofilaktyka** - Aspekty procesu wychowawczego a wyzwania rozwojowe dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Psychologiczne wymiary interakcji wychowawczej oraz strategii oddziaływań wychowawczych. Wspieranie rozwoju emocjonalno-społecznego i osobowościowego, poczucia własnej wartości i samoakceptacji dziecka. Wychowanie do wartości i odpowiedzialności. Kształtowanie postaw prospołecznych. Kompetencje emocjonalno-społeczne: rozwój, zakłócenia, diagnoza, warunki i możliwości kształtowania. Źródła niedostosowania społecznego, diagnoza jego ryzyka. Psychologiczne konsekwencje zaniedbań środowiskowych. Trudności wychowawcze i adaptacyjne wynikające ze zmiany środowiska życia. Założenia profilaktyki uniwersalnej i selektywnej. Psychologia rodziny. Postawy i style wychowawcze.
- 32) Podstawy psychopatologii rozwoju dzieci i młodzieży ze SPE** - Pojęcie normy, normalności i zdrowia. Zaburzenia zdrowia psychicznego w okresie dzieciństwa i dorastania. Specyfika zaburzeń okresu dzieciństwa i adolescencji (w tym emocjonalnych, behawioralnych). Całościowe zaburzenia rozwoju. Zaburzenia neurorozwojowe. Uwarunkowania problemów klinicznych w rozwoju dzieci i młodzieży. Stres i sytuacja kryzysowa oraz sposoby radzenia sobie z nimi. Psychologiczne następstwa (negatywne i pozytywne) doświadczeń traumatycznych (w tym choroby przewlekłej, niepełnosprawności). Psychologiczne aspekty zaburzeń komunikacji językowej. Psychologiczne metody diagnozy problemów związanych ze zdrowiem, chorobą i niepełnosprawnością. Formy pomocy psychologicznej w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych.
- 33) Psychologia rehabilitacji** - Niepełnosprawność i rehabilitacja (pojęcie i klasyfikacje). Niepełnosprawność a zdrowie. Niepełnosprawność z perspektywy rozwojowej. Potrzeby dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą. Psychologiczne konsekwencje niepełnosprawności fizycznej i intelektualnej oraz choroby przewlekłej. Specyfika funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Istota i konsekwencje psychospołeczne widocznej i niewidocznej niepełnosprawności lub choroby przewlekłej. Specyfika funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Psychologiczne mechanizmy postrzegania własnej niepełnosprawności i choroby. Niepełnosprawność i choroba

przewlekłą a obraz siebie i postrzeganie społeczne dzieci i młodzieży. Procesy stereotypizacji, stygmatyzacji i automarginalizacji. Istota i uwarunkowania satysfakcjonującej jakości życia. Pozytywne aspekty rozwojowe w kontekście niepełnosprawności i choroby przewlekłej. Zasoby zewnętrzne i wewnętrzne w rozwijaniu potencjału dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością lub chorobą przewlekłą. Tradycyjne i współczesne podejścia w rehabilitacji osób z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą. Udział w rehabilitacji osób z niepełnosprawnością – znaczenie samotroski i partnerstwa w procesie oddziaływań terapeutyczno-rehabilitacyjnych. Formy wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością i z chorobą przewlekłą. Wspomaganie rozwoju twórczości i zainteresowań. Doradztwo zawodowe a zjawisko tranzycji.

MK_3.3_PZYGOTOWANIE PEDAGOGICZNE DO PRACY Z DZIEĆMI I MŁODZIEŻĄ ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI

- 34) Pedagogika specjalna** - Pedagogika specjalna jako nauka interdyscyplinarna. Tradycyjny i współczesny paradygmat niepełnosprawności. Skala i dynamika zjawiska niepełnosprawności w Polsce i na świecie. Kierunki zmian w podejściu do osób z niepełnosprawnością i ich funkcjonowania w wymiarze jednostkowym i społecznym – od ekсклюzy do inkluzji społecznej. Wprowadzenie w problematykę subdyscyplin pedagogiki specjalnej - ustalenia terminologiczne i klasyfikacyjne. Specyfika rozwoju i społecznego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością słuchową, wzrokową, intelektualną, ruchową, przewlekłe chorych, z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi. Podmiotowy i ekologiczny kontekst rehabilitacji osób z niepełnosprawnością. Główne założenia i specyfika pracy rehabilitacyjnej, terapeutycznej, edukacyjnej z dziećmi z różnymi rodzajami niepełnosprawności i przewlekłe chorymi.
- 35) Pedagogika resocjalizacyjna z elementami twórczej resocjalizacji** - Pedagogika resocjalizacyjna jako dyscyplina teoretyczna i praktyczna. Interdyscyplinarność pedagogiki resocjalizacyjnej. Istota socjalizacji a koncepcje nieprzystosowania społecznego (stadia i typologie, terminy pokrewne). Rys historyczny pedagogiki resocjalizacyjnej. Polskie szkoły pedagogiki resocjalizacyjnej. Koncepcja twórczej resocjalizacji jako model rozwijania potencjałów i oddziaływań destygmatyzujących. Resocjalizacja, readaptacja i reintegracja osób społecznie nieprzystosowanych.
- 36) Podstawy pracy opiekuńczo-wychowawczej z dziećmi i młodzieżą ze SPE** - Teoretyczne podstawy pracy opiekuńczo – wychowawczej. Regulacje prawne. Zasady, metody i formy opieki oraz wychowania. Działalność placówek rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych z uwzględnieniem problemów ich funkcjonowania. Poradnictwo edukacyjno-zawodowe. Opieka i edukacja zdrowotna. Edukacja seksualna. Nauczyciel-wychowawca jako organizator pracy opiekuńczo-wychowawczej w przedszkolu i szkole ogólnodostępnej. Poznanie ucznia a praca wychowawcza nauczyciela. Organizowanie zespołu dziecięcego. Relacje osobowe – komunikacja w szkole. Rozwijanie umiejętności społecznych dzieci niezbędnych do nawiązywania poprawnych relacji. Współbycie z innym, włączenie. Kształtowanie u dzieci umiejętności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych, kształtowanie poczucia własnej wartości i odporności emocjonalnej dziecka. Wybrane metody wychowawcze (Trening Skuteczności Nauczyciela, Dyscyplina Asertywna, Terapia Rzeczywistości Glassera). Rodzice jako partnerzy dialogu wychowawczego. Środowisko lokalne jako współorganizator oddziaływań wychowawczych.

MK_3.4_PRZYGOTOWANIE PEDAGOGICZNE DO PRACY Z OSOBAMI DOROSŁYMI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

- 37) Podstawy andragogiki i geragogiki specjalnej** – Wspólne i swoiste potrzeby dorosłych osób z niepełnosprawnością w zakresie opieki, pielęgnacji i wsparcia. Autonomia oraz możliwości i ograniczenia w jej realizacji. Potrzeby zdrowotne osób z niepełnosprawnością (w tym potrzeby w zakresie zdrowia seksualnego) oraz osobowe i strukturalne uwarunkowania ich realizacji. Specyfika uczenia się osób dorosłych. Metody i techniki efektywnego uczenia się i nauczania. Specyfika starzenia się na tle specjalnych potrzeb związanych z niepełnosprawnością intelektualną i fizyczną. Osobowe i środowiskowe uwarunkowania pomyślnego starzenia się osób z długotrwałą niepełnosprawnością. Zjawisko ageizmu i dyskryminacji osób z niepełnosprawnością w starszym wieku. Opieka i wsparcie osób starszych z niepełnosprawnością. Instytucjonalne i pozainstytucjonalne wsparcie osób starzejących się i starych z niepełnosprawnością w Polsce i w innych krajach.
- 38) Społeczno-kulturowe aspekty dorosłości osób z niepełnosprawnością** – Jakość życia w niepełnosprawności. Autonomia osób z niepełnosprawnością, możliwości i ograniczenia w jej realizacji. Dorosłość w perspektywie osób z niepełnosprawnością. Normalizacja środowiska życia osób z niepełnosprawnością. Podmiotowe i społeczno-kulturowe wyznaczniki funkcjonowania osób z niepełnosprawnością w różnych obszarach życia. Przestrzeń prywatna: Znaczenie rodziny prokreacji w kontekście normalizacji życia osoby z niepełnosprawnością. Trudności i potrzeby wsparcia w zakresie realizacji funkcji i zadań. Osoby z niepełnosprawnością jako partnerzy, małżonkowie, rodzice. Potrzeby psychoseksualne osób z niepełnosprawnością – formy realizacji, indywidualne i społeczne uwarunkowania problemu. Przestrzeń zawodowa: Poradnictwo zawodowe; formy, specyfika i dynamika zatrudnienia. Prawno-organizacyjne, środowiskowe i osobowe uwarunkowania aktywności zawodowej. Przeciwdziałanie dyskryminacji osób z niepełnosprawnością w sferze zatrudnienia. Przestrzeń kulturalna i sportowa: Osiągnięcia osób z niepełnosprawnością w zakresie kultury, sztuki i sportu. Rehabilitacyjne znaczenie udziału w kulturze, sztuce i sporcie. Szanse i ograniczenia w dostępie osób z niepełnosprawnością do udziału w kulturze, sztuce i sporcie. Organizacja czasu wolnego – wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnością w dostępie do rekreacji i turystyki. Przestrzeń publiczna: Udział osób z niepełnosprawnością w życiu obywatelskim. Projektowanie uniwersalne przestrzeni informacyjnej i materialnej zgodnie z potrzebami wynikającymi z ograniczeń intelektualnych, sensorycznych i ruchowych.
- 39) Podstawy edukacji zdrowotnej** - Edukacja zdrowotna, promocja zdrowia, modele zdrowia. Teorie naukowe wykorzystywane w edukacji zdrowotnej. Zasady tworzenia, realizacji i ewaluacji projektów profilaktycznych, edukacyjnych i promujących zdrowie. Zdrowie i choroba - definicja i determinanty.
- 40) System opieki i wsparcia dorosłych osób z niepełnosprawnością** - Instytucje opiekuńcze i alternatywne formy życia dorosłych osób z niepełnosprawnością w Polsce oraz w innych krajach (domy pomocy społecznej, mieszkalnictwo chronione, asysta osobista). Projekty i programy realizowane w Polsce i w innych krajach ukierunkowane na realizację potrzeb osób dorosłych z niepełnosprawnością. Indywidualne i społeczne znaczenie normalizacji i społecznego uczestnictwa w życiu osób dorosłych z niepełnosprawnością. Zagrożenia procesu normalizacji z perspektywy osoby z niepełnosprawnością. Rola rodziny w realizacji specjalnych potrzeb wynikających z niepełnosprawności. Potrzeby rodzin generacyjnych dorosłych osób z niepełnosprawnością. Uwarunkowania i znaczenie procesu planowania opieki w rodzinach generacyjnych. Stowarzyszenia i organizacje działające w Polsce i w innych krajach (narodowe oraz międzynarodowe) na rzecz osób z niepełnosprawnością.

MK_3.5_DYDAKTYKA SPECJALNA

41) /42) Dydaktyka specjalna cz.1 i cz.2 - Dydaktyka specjalna jako nauka teoretyczna i empiryczna. Systematyka dydaktyki specjalnej. Dydaktyka specjalna w kontekście porównawczym i interdyscyplinarnym. Koncepcje i systemy dydaktyczne kształcenia specjalnego. Zasady, metody, formy organizacyjne w kształceniu specjalnym. Swoistość procesu kształcenia specjalnego, jego uwarunkowania. Prawne regulacje procesu kształcenia specjalnego. Ewaluacja i efektywność w kształceniu specjalnym. Miejsce i rola dydaktyki specjalnej w szkolnictwie ogólnodostępnym. Model kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wzorce edukacyjne w odniesieniu do osób ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi. Konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania i ich adaptacja do zróżnicowanych potrzeb uczniów. Nowe technologie informacyjno-komunikacyjne w nauczaniu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Pedagog specjalny w kształceniu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Edukacja permanentna. Rodzina ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Rozwiązania dydaktyczne w specjalnym oddziaływaniu dydaktycznym.

MK_3.6_DIAGNOSTYKA W PEDAGOGICE SPECJALNEJ

43) Diagnostyka pedagogiczna - Diagnoza pedagogiczna - schemat procesu poznania diagnostycznego, aspekty diagnostyczne, podstawowe zasady diagnozy pedagogicznej, diagnoza środowiskowa. Metody i techniki diagnozowania: metoda indywidualnych przypadków, metoda sondażu diagnostycznego, metoda środowiskowa. Diagnoza potrzeb opiekuńczych: definicja potrzeb ludzkich, klasyfikacje potrzeb, potrzeby opiekuńcze. Diagnoza środowiska lokalnego: wspólnota lokalna, poczucie wspólnotowości. Diagnoza społeczna, potrzeby społeczne. Diagnoza nieprzystosowania społecznego, rodzaje definiowania nieprzystosowania społecznego, symptomy nieprzystosowania, diagnozowanie nieprzystosowania – techniki diagnostyczne. Diagnoza przystosowania szkolnego uczniów, przystosowanie szkolne, narzędzia diagnostyczne. Diagnoza dojrzałości szkolnej, dojrzałość szkolna, narzędzia diagnostyczne. Diagnoza trudności szkolnych, trudności szkolne, trudności wychowawcze, etiologia, narzędzia diagnostyczne.

44) Diagnoza dziecka ze SPE i rodziny - Główne pojęcia z zakresu diagnozy psychopedagogicznej. Schemat procesu poznania diagnostycznego. Diagnoza dziecka ze SPE i jego środowiska rodzinnego. Strategie diagnozowania rodziny. Zasady postępowania diagnostycznego w poznaniu środowiska rodzinnego. Wywiad i rozmowa jako sposoby zdobywania informacji o rodzinie. Narzędzia wykorzystywane w diagnozie dziecka i rodziny. Diagnoza wybranych problemów funkcjonowania dziecka i rodziny. Diagnoza funkcjonowania dziecka w rolach szkolnych

MK_4_EDUKACJA WŁĄCZAJĄCA

45) Teoretyczne i aplikacyjne podstawy edukacji włączającej - Podstawowe pojęcia. Edukacja włączająca, integracyjna i ogólnodostępna. Specjalne potrzeby edukacyjne. Zjawisko wykluczenia – grupy defaworyzowane, obszary, podstawy i konsekwencje procesu wykluczenia edukacyjnego i społecznego. Integracja społeczna, normalizacja, inkluzja społeczna jako teoretyczny fundament edukacji integracyjnej i inkluzyjnej. Wymiar społeczny i psychologiczny edukacji włączającej. Tożsamość vs. różnica, wspólnota vs. indywidualizacja jako podstawowe kategorie edukacji integracyjnej i włączającej. Koncepcja wspólnych i swoistych potrzeb uczniów i jej konsekwencje dla procesu edukacji. Edukacja integracyjna i włączająca w świetle międzynarodowych dokumentów oraz polskiego prawa oświatowego. Geneza edukacji

włączającej w Polsce i na świecie. System edukacji włączającej w Polsce. Typy szkół i ich charakterystyka. Nauczyciel edukacji włączającej.

- 46) Wybrane zagadnienia z pedagogiki porównawczej** - Komparatystyka oświatowa jako samodzielna dyscyplina naukowa, jej przedmiot, cele, zadania i funkcje. Podstawowe pojęcia komparatystyki oświatowej i zależności między nimi. Teoretyczne założenia i metodologiczne podstawy międzynarodowych analiz porównawczych. Międzynarodowe badania komparatystyczne: typy, rodzaje i wyniki analiz edukacji na świecie. Wskaźniki rozwoju nowoczesnych systemów oświatowych. Polityka oświatowa w kreowaniu nowoczesnych systemów oświatowych. Modele edukacji na świecie w zakresie szkolnictwa obowiązkowego, średniego i wyższego. Reformy edukacji na świecie – uwarunkowania, założenia, efekty. Tendencje i kierunki rozwoju oświaty w społeczeństwie zaawansowanej nowoczesności. Edukacja w neoliberalnej i socjaldemokratycznej doktrynie społeczno-politycznej. Kulturowo-społeczny kontekst funkcjonowania i rozwoju współczesnej edukacji na świecie.
- 47) Edukacja włączająca w Polsce i na świecie** - Geneza edukacji włączającej w Polsce i na świecie. Rozwój edukacji włączającej w międzynarodowym ujęciu porównawczym. System edukacji włączającej w Polsce. Typy szkół i ich charakterystyka.
- 48) Diagnoza specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów** - Pojęcie i diagnoza specjalnych potrzeb edukacyjnych. Diagnoza funkcjonalna ICD, DSM. Diagnoza z wykorzystaniem Międzynarodowej Klasyfikacji Niepełnosprawności, Funkcjonowania i Zdrowia (ICF). Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – charakterystyka funkcjonalna, holistyczna ocena różnych aspektów funkcjonowania, ocena wpływu środowiska. Diagnoza mocnych stron i zdolności ucznia. Potrzeby edukacyjne i uwarunkowania kształcenia uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi. Narzędzia diagnozy potrzeb edukacyjnych uczniów oraz oceny czynników środowiskowych – ich znajomość i umiejętność zastosowania. Sporządzanie diagnozy edukacyjnych potrzeb ucznia. Metody diagnozowania relacji społecznych w grupach integracyjnych zróżnicowanych. Nauczycielskie metody diagnozowania relacji społecznych w grupach zróżnicowanych integracyjnych – charakterystyka metod, sposoby ich używania i interpretacja wyników.
- 49) Konstruowanie indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych** - Tworzenie programów. Formułowanie celów. Określanie wymagań edukacyjnych i wskazań terapeutycznych. Wskazanie obszarów wsparcia. Ewaluacja programów. Monitorowanie realizacji programów.
- 50) Pomoc psychologiczno-pedagogiczna uczniom ze SPE** - Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w środowisku edukacyjnym w świetle uregulowań prawnych. Obszary kompetencji nauczycieli. Zadania nauczyciela w zakresie rozpoznawania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych i warunków środowiskowych uczniów (diagnoza pedagogiczna) oraz udzielania im wsparcia. Formy, zasady pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Budowanie koalicji na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Rola poradni psychologiczno-pedagogicznej w procesie diagnostycznym i postdiagnostycznym – zakres i formy współpracy ze szkołą. Znaczenie i miejsce rodziny w tworzeniu środowiska wspierającego rozwój dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – współpraca nauczycieli, wychowawców, specjalistów z rodzicami dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Działania wspierające rodziców ucznia. Monitoring i ewaluacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniom.
- 51) Metodyka pracy w grupie zróżnicowanej** - Specyfika pracy w grupie zróżnicowanej. Projektowanie przestrzeni klasy szkolnej. Podmiotowość i pełnomocność ucznia. Style poznawcze i strategie uczenia się, a style nauczania w kontekście grupy heterogenicznej. Istota i zalety nauczania otwartego w edukacji włączającej. Indywidualizacja nauczania w grupach

włączających. Pojęcie i zasady uniwersalnego projektowania zajęć. Opracowywanie materiałów dydaktycznych zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania zajęć. Motywowanie ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i bazowanie na jego zainteresowaniach. Metody nauczania i ich adaptacja do zróżnicowanych potrzeb uczniów. Metody aktywizujące. Metoda projektów. Praca badawcza ucznia. Stosowanie alternatywnych sposobów uczenia się i elastycznego nauczania. Formy organizacyjne pracy na lekcji. Tutoring uczniowski w klasach włączających – istota, efektywność i modele tutoringu uczniowskiego. Modele nauczania w małych grupach w klasach włączających. Modele współpracy nauczycieli i specjalistów oraz ich konsekwencje dla organizacji zajęć edukacyjnych. Kontrola postępów i ocenianie w klasach włączających.

- 52) Metodyka pracy edukacyjno-terapeutycznej z uczniami z niepełnosprawnością sensoryczną** - Identyfikacja specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów z niepełnosprawnością słuchową (niesłyszących, słabosłyszących) i niepełnosprawnością wzrokową (niewidomych, słabo widzących). Tworzenie środowiska włączającego: organizowanie przestrzeni szkolnej, organizacja optymalnego stanowiska pracy. Podstawa programowa wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w szkole podstawowej oraz jej adaptacja i realizacja w stosunku do potrzeb i możliwości uczniów z niepełnosprawnością sensoryczną (słuchową, wzrokową). Dobór metod, form pracy i środków dydaktycznych do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów. Adaptacja materiałów dydaktycznych do potrzeb uczniów niewidomych i słabowidzących. Sprawdzanie wiedzy, ocenianie. Urządzenia techniczne wspomagające kształcenie uczniów niesłyszących, słabosłyszących, niewidomych i słabo widzących. Współpraca z rodzicami uczniów, innymi nauczycielami i specjalistami.
- 53) Metodyka pracy edukacyjno-terapeutycznej z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną** - Model pracy z uczniem z lekką i głębszą niepełnosprawnością intelektualną. Wymagania edukacyjne i sposoby dostosowania w pracy z uczniem z niepełnosprawnością intelektualną. Dostosowanie organizacji nauczania do specjalnych potrzeb ucznia. Aktywizacja w pracy ucznia z niepełnosprawnością intelektualną. Metoda ośrodków pracy. Teoretyczne podstawy wspierania rozwoju dzieci z niepełnosprawnością intelektualną. Cele, zasady, metody wspierania rozwoju zdolności poznawczych, umysłowych, społeczno-komunikacyjnych, emocjonalnych uczniów z niepełnosprawnością intelektualną. Podmiotowość i autonomia w edukacji i życiu uczniów z niepełnosprawnością intelektualną. Współpraca i współdziałanie uczniów. Współpraca z rodzicami. Rozwiązania metodyczne w pracy edukacyjno-terapeutycznej z uczniem z niepełnosprawnością intelektualną.
- 54) Metodyka pracy edukacyjno-terapeutycznej z uczniami z niepełnosprawnością ruchową i przewlekle chorymi** - Choroba przewlekła i jej wpływ na funkcjonowanie psychospołeczne i edukacyjne dzieci i młodzieży. Dostosowanie organizacji nauczania do specjalnych potrzeb ucznia przewlekle chorego. Wskazania do pracy z uczniem przewlekle chorym. Nauczanie indywidualne. Uczeń z niepełnosprawnością ruchową – specjalne potrzeby i sposoby ich zaspokajania w procesie edukacji, rehabilitacji i wsparcia społecznego. Organizacja przestrzeni edukacyjnej. Dostosowanie materiałów dydaktycznych. Metody wspierania rozwoju ruchowego i psychoruchowego dziecka z niepełnosprawnością ruchową. Podmiotowość i autonomia w edukacji i życiu uczniów z niepełnosprawnością ruchową i przewlekle chorych. Współpraca i współdziałanie uczniów. Współpraca szkoły z rodzicami. Rozwiązania metodyczne w pracy edukacyjno-terapeutycznej z uczniem z niepełnosprawnością ruchową i przewlekle chorym.
- 55) Metodyka pracy edukacyjno-terapeutycznej z uczniami z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi** - Specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z autyzmem i zespołem Aspergera. Teoretyczne podstawy wspierania rozwoju. Cele edukacyjno-terapeutyczne w pracy z uczniem z autyzmem. Wymagania edukacyjne i sposoby dostosowania w pracy z uczniem z autyzmem (dostosowanie treści, metod i form pracy, środków edukacyjnych, sposobu oceniania). Dostosowanie organizacji nauczania do specjalnych potrzeb ucznia. Metody i programy wspierające pracę edukacyjno-terapeutyczną z uczniem z autyzmem tj. model TEACCH, program behawioralnej modyfikacji zachowania, rozwijanie teorii umysłu, integracja

sensoryczna, treningi słuchowe, metody kształtujące świadomość ciała. Tworzenie sytuacji edukacyjnych i wykorzystywanie sytuacji naturalnych do nabywania doświadczeń społeczno-komunikacyjnych i poznawczych. Rozwiązania metodyczne w pracy edukacyjno-terapeutycznej z uczniem z autyzmem.

- 56) Metodyka zajęć korekcyjno-kompensacyjnych** - Organizacja pomocy dzieciom z trudnościami w uczeniu się. Identyfikowanie trudności szkolnych. Istota specyficznych trudności w uczeniu się - dysleksja, dysortografia, dysgrafia, dyskalkulia. Istota pracy korekcyjnej i kompensacyjnej z uczniem przejawiającym specyficzne i niespecyficzne trudności w uczeniu się. Zasady terapii pedagogicznej stosowane na zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych. Planowanie i organizacja zajęć korekcyjno-kompensacyjnych. Indywidualizacja pracy z dzieckiem. Metodyczne postępowanie przy realizacji celów edukacyjnych i terapeutycznych.
- 57) Metodyka pracy z uczniem zdolnym** – Podstawowe pojęcia (zdolności, inteligencja, talent) i modele zdolności. Rozpoznawanie uczniów zdolnych. Charakterystyka grupy dzieci zdolnych. Problemy dzieci zdolnych. Metody i formy pracy z uczniem zdolnym. Zasady organizacji pracy ucznia zdolnego. Edukacja dziecka dolnego w Polsce.
- 58) Profilaktyka w szkole** - Podstawy prawne działań profilaktycznych w szkole. Model nauczyciela-wychowawcy, pedagoga szkolnego jako realizatorów oddziaływań profilaktycznych. Strategie profilaktyczne (profilaktyka uniwersalna, selektywna i wskazująca) w szkole. Diagnozowanie czynników ryzyka i czynników chroniących w kontekście profilaktyki szkolnej. Planowanie działań profilaktycznych w szkole. Elementy klasowych i szkolnych programów profilaktycznych (określenie grupy docelowej, celów działania, metod realizacji i ewaluacji działania). Ewaluacja oddziaływań profilaktycznych.
- 59) Oddziaływania socjoterapeutyczne w edukacji włączającej** - Istota i cele socjoterapii. Socjoterapia a praca opiekuńczo-wychowawcza, rehabilitacyjna, resocjalizacyjna. Zasady, metody i formy oddziaływań w obszarze socjoterapii. Socjoterapia a trening interpersonalny i psychoterapia. Zasady w socjoterapii. Socjoterapia w pracy profilaktyczno-wychowawczej z osobami o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Struktura zajęć socjoterapeutycznych.
- 60) Kultura organizacyjna i wsparcie szkoły włączającej** - Składniki i funkcje kultury organizacyjnej. Typologie kultur organizacyjnych. Pojęcie kultury szkoły, kultura szkoły włączającej i jej diagnozowanie. Rozwój kultury włączającej szkoły i przywódcza rola dyrektora. Budowanie przestrzeni edukacyjnego dialogu – współdziałanie nauczycieli w codziennej pracy, współpraca ze specjalistami, kadrą pomocniczą. Nauczyciel jako kreator wspólnoty uczącej się. Efektywność edukacji włączającej i jej uwarunkowania w świetle badań empirycznych. Organizacja wsparcia edukacji włączającej. Kształcenie kadr dla edukacji włączającej. Wsparcie i doskonalenie zawodowe nauczycieli. Samokształceniowe zespoły nauczycielskie. Rola i organizacja wewnętrznych systemów doskonalenia zawodowego nauczycieli. Tworzenie i funkcjonowanie szkolnych baz zasobów metodycznych dla edukacji włączającej. Indeks włączania i inne narzędzia wspomagające rozwój szkoły włączającej. Współpraca z rodzicami uczniów i ich udział w życiu społeczności szkolnej. Współpraca szkoły z lokalnym środowiskiem na rzecz integracji społecznej osób z niepełnosprawnością.

MK_5_PZYGOTOWANIE WARSZTATU PRACY PEDAGOGA SPECJALNEGO

- 61) Polityka oświatowa i formalne podstawy pracy pedagoga specjalnego** - Podstawowe pojęcia z zakresu polityki i prawa oświatowego. Źródła prawa oświatowego. Funkcjonowanie placówek publicznych i niepublicznych, w tym przedszkoli i szkół specjalnych i integracyjnych oraz specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych w świetle prawa. Wybrane organy placówek

oświatowych realizujące cele statutowe. Nadzór pedagogiczny w świetle aktualnego prawa oświatowego. Realizacja prawa oświatowego wobec dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Partnerstwo szkoły i środowiska w świetle obowiązującego w Polsce prawa oświatowego. Polityka oświatowa w zakresie kwalifikacji i rozwoju zawodowego nauczyciela/pedagoga specjalnego.

- 62) Emisja głosu** - Celem przedmiotu jest przekazanie studentom wiedzy z zakresu budowy i czynności technicznych aparatu głosowego, patologii głosu oraz wykształcenie prawidłowych nawyków posługiwania się narządem mowy. Zajęcia przygotowują ich do umiejętnego korzystania z walorów swojego głosu oraz zabezpieczą przed chorobami tego narządu. Pozwolą również na wykorzystywanie wszystkich elementów dobrej emisji głosu w pracy, w której głos jest bardzo ważnym narzędziem.
- 63) Kultura języka** - Przedmiot pozwala wykorzystać zajęcia z emisji głosu do dalszej pracy nad słowną ekspresją, m.in. publiczną. Interpretacja utworu literackiego, zasady pracy nad tym tekstem, rozpoznawanie komunikatu spójnego, rola mowy niewerbalnej, doskonalenie sprawności artykulacyjnej to umiejętności, które student posiędzie podczas ćwiczeń. Dodatkowo pozna zasady skutecznego porozumiewania się, niezwykle istotne jako narzędzie w pracy z grupą.
- 64) Pierwsza pomoc przedmedyczna** - Podstawowe zasady i podstawy prawne udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej. Rozpoznanie sytuacji zagrożenia i ocena podstawowych funkcji życiowych człowieka w stanie zagrożenia życia. Zasady ogólne i procedury udzielania pierwszej pomocy. Pierwsza pomoc nieprzytomnemu. Podstawowe czynności resuscytacyjne i reanimacyjne. Zasady reanimacji i resuscytacji dziecka i dorosłego. Praktyczna nauka reanimacji. Udzielanie pierwszej pomocy w przypadku: krwotoków (zewnątrznych, wewnętrznych), innych wewnętrznych stanów zagrożenia życia, ran, w tym oparzeń i odmrożenia, wstrząsu, omdleń, zachłyśnięcia, utonięcia, powieszenia, rażenia piorunem, udaru cieplnego, ukąszenia, użądlenia, padaczki, złamań i innych urazów mnogich.
- 65) Technologie informacyjno-komunikacyjne** – Zagadnienia prawne technologii informacyjno-komunikacyjnych. Bezpieczeństwo i ochrona danych. Rola współczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w aktywizacji osób z niepełnosprawnością. Technologie informacyjno -technologiczne wspomagające proces nauczania i uczenia się uczniów z specjalnymi potrzebami edukacyjnymi .

MK_6_PROCES DYPLOMOWANIA

- 66) /67) Seminarium dyplomowe** - Treści programowe realizowane w trakcie seminarium są zróżnicowane w zależności od zainteresowań badawczych. Wymagania stawiane publikacji naukowej (pracy dyplomowej) – struktura, język, zawartość merytoryczna, strona formalna i etyczna pracy. Dobór i wykorzystanie źródeł. Przypisy bibliograficzne. Przygotowanie i analiza indywidualnych metodologicznych koncepcji badawczych. Opracowanie narzędzi badawczych i przygotowanie do badań terenowych. Przygotowanie i analiza rozdziału teoretycznego, zawierającego prezentację badanej problematyki w świetle literatury przedmiotu. Charakterystyka wyników własnych badań w kontekście problemów badawczych. Przygotowanie empirycznej części pracy zawierającej charakterystykę terenu badań, badanej próby, instytucji, dyskusję wyników analizy danych, wnioski z badań oraz aneksy. Przygotowywanie wniosków z badań i formułowanie wypowiedzi na temat realizacji celów teoretycznych (poznawczych). Przygotowanie projektów, programów, propozycji konkretnych działań w odpowiedzi na cel praktyczny własnych badań. Przygotowanie i przedstawienie do oceny pierwszej wersji pracy magisterskiej. Poprawianie i przygotowanie ostatecznej wersji pracy.

- 68) Metodologia badań społecznych** - Pojęcie metody, metodologii nauk i metodologii badań społecznych. Poznanie naukowe vs. poznanie potoczne. Pojęcie i typy badań naukowych. Geneza i rozwój koncepcji badania zjawisk społecznych. Metodologiczne podstawy współczesnych nauk społecznych. Wiązanie badań empirycznych ilościowych z badaniami empirycznymi jakościowymi. Pojęcie paradygmatu w rozwoju nauki. Pojęcie, cechy i funkcje teorii naukowej. Tworzenie ładu pojęciowego. Etapy badania naukowego a etapy postępowania w badaniach społecznych. Planowanie procesu badawczego w naukach społecznych. Koncepcja badań i jej składniki. Etyka w badaniach naukowych. Własność intelektualna i jej ochrona. Plagiaryzm. Komunikowanie o efektach badań społecznych.
- 69) Badania ilościowe z elementami statystyki** - Metody statystyczne w naukach społecznych. Etapy badania naukowego w badaniach ilościowych. Przedmiot i cele badań. Istota, rodzaje i właściwości problemów i hipotez badawczych. Pojęcie, rodzaje zmiennych i wskaźników w naukach społecznych. Konstrukcja narzędzi w badaniach sondażowych (ze szczególnym zwróceniem uwagi na kwestionariusz ankiety). Związek między pytaniami (poleceniami) w kwestionariuszu ankiety a problemami badawczymi. Problemy etyczne przy konstruowaniu narzędzia. Konstrukcja ankiet online. Podstawowe pojęcia statystyczne. Charakterystyka skal pomiarowych – nominalna, porządkowa, przedziałowa i stosunkowa. Przekształcanie skal. Umieszczanie w pamięci komputera danych z badań ilościowych – wykorzystanie arkusza kalkulacyjnego Excel, dysk Google. Budowanie tabel przestawnych. Graficzne formy prezentacji danych. Związek korelacyjny i funkcjonalny. Warunki stosowania, obliczanie i interpretacja współczynnika korelacji miarowej Pearsona. Wnioskowanie statystyczne. Zastosowanie testów nieparametrycznych – test niezależności 2 oraz parametrycznych – Test t-Studenta dla dwu prób niezależnych, test t-Studenta dla dwu prób zależnych.
- 70) Metody badań jakościowych** - Specyfika badań jakościowych - założenia i cechy, możliwości i ograniczenia. Standardy etyczne w badaniach jakościowych. Przegląd głównych szkół, orientacji badawczych, strategii i metod badań jakościowych. Mapa stanowisk i podejść metodologicznych w badaniach jakościowych. Projektowanie badań jakościowych. Fazy realizacji projektu badawczego. Analiza i interpretacja empirycznych danych jakościowych. Raportowanie wyników badań jakościowych.

MK_7_PRAKTYKA

- 71) Praktyka - Klinika metodyczna (moduł 1, 2)** – W trakcie praktyki następuje kształtowanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych w wyniku: zapoznania się ze specyfiką przedszkola, szkoły lub placówki, w której praktyka jest odbywana; w szczególności poznanie zadań opiekuńczo-wychowawczych, sposobu funkcjonowania i organizacji pracy pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji; obserwowania funkcjonowania ucznia i nauczyciela w życiu szkoły; współdziałania z opiekunem praktyk w podejmowaniu działań i prowadzeniu zajęć opiekuńczo-wychowawczych; analizy i interpretacji zaobserwowanych albo doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych wraz z prowadzeniem dokumentacji praktyki. Praktyka ma charakter obserwacyjny.
- 72) Praktyka - Klinika metodyczna (moduł 3)** – Zapoznanie się ze specyfiką funkcjonowania uczniów z niepełnosprawnością w placówkach wychowania i kształcenia, organizacją kształcenia w różnych typach placówek edukacyjnych (ogólnodostępne, integracyjne i specjalne) oraz pracą poradni psychologiczno-pedagogicznej. Konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym. Asystencki charakter praktyki.
- 73) Praktyka - Klinika metodyczna (moduł 4)** - Celem praktyki jest zapoznanie się ze specyfiką edukacji włączającej dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Ponadto celem

praktyki jest konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym. Co najmniej 60% łącznego wymiaru godzin musi być zrealizowane jako praktyka asystencka, w której przewidziano również samodzielne prowadzenie zajęć.

- 74) Praktyka - Klinika metodyczna (związana ze specjalnością (moduł 5 i 6) -** Celem praktyki jest zapoznanie się ze specyfiką warsztatu pracy nauczyciela/ pedagoga specjalnego w obrębie danej specjalności w placówkach dla niej właściwych, poznanie zasad organizacyjnych placówki, obserwacja uczniów podczas różnych aktywności, obserwacja oraz asystentura podczas zajęć edukacyjnych i terapeutycznych, poznanie różnych form i metod pracy. Ponadto celem praktyki jest konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym oraz kształtowanie postaw i cech osobowych niezbędnych w pracy pedagoga specjalnego. Istotnym celem jest weryfikacja przez studenta jego zainteresowań pedagogiczno-terapeutycznych i motywacji do pracy z osobami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Celem praktyki w obrębie danej specjalności jest także nabycie umiejętności prowadzenia zajęć dla niej właściwych. Co najmniej 60% łącznego wymiaru godzin musi być zrealizowane jako praktyka asystencka, w której przewidziano również samodzielne prowadzenie zajęć.

MK_8_DO WYBORU: EDUKACJA I REHABILITACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ

MK_8.1_PRZYGOTOWANIE MERYTORYCZNE

- 75) Pedagogika osób z niepełnosprawnością intelektualną –** Cele, zadania, przedmiot pedagogiki osób z niepełnosprawnością intelektualną. Ujęcie historyczne. Aktualne tendencje i kierunki rozwoju pedagogiki osób z niepełnosprawnością intelektualną. Koncepcje, modele i definicje niepełnosprawności intelektualnej. Potrzeby rozwojowe osób z niepełnosprawnością intelektualną w różnych okresach życia. Autonomia, autokreacja w kontekście ograniczeń intelektualnych. Normalizacja środowiska życia osób z niepełnosprawnością intelektualną. Edukacja osób niepełnosprawnych – system szkolnictwa. Osoby z niepełnosprawnością na rynku pracy – szanse i ograniczenia. Problemy rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością intelektualną w kontekście jakości życia. Wsparcie osób z niepełnosprawnością intelektualną i ich rodzin.
- 76) Medyczne aspekty edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną -** Etiologia niepełnosprawności intelektualnej. Obrazy kliniczne jednostek chorobowych (genowych, chromosomowych i innych) związanych z niepełnosprawnością intelektualną. Współczesne teorie interwencji i rehabilitacji medycznej. Medyczne aspekty niepełnosprawności sprzężonej.
- 77) Psychologiczne aspekty edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną -** Kryteria definiowania niepełnosprawności intelektualnej w psychologii klinicznej. Geneza niepełnosprawności intelektualnej. Podstawy diagnostyki. Psychologiczne podstawy terapii osób z niepełnosprawnością intelektualną. Wybrane metody, techniki i programy rehabilitacji psychologicznej.
- 78) Formalne aspekty funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną -** Orzecznictwo. Ubezłasnowolnienie. Ulgi i udogodnienia. Standardy prawne organizacji edukacji i wsparcia społecznego osób z niepełnosprawnością intelektualną.

- 79) Komunikacja alternatywna i wspomagająca** – Komunikacja a psychospołeczne funkcjonowanie człowieka. Komunikacja alternatywna i wspomagająca - definicja, terminologia, klasyfikacja. Użytkownicy, dobór systemu znaków do ich możliwości psychofizycznych. Wybrane metody i formy komunikacji alternatywnej: Piktogramy (PCS), Makaton, Fonogesty, Metoda Ułatwionej Komunikacji, Bliss symbolics communication. Komunikacja przez dotyk. Efektywność stosowania systemów komunikacji alternatywnej i wspomagającej u dzieci i młodzieży z zaburzeniami porozumiewania się.
- 80) Wczesna interwencja i stymulacja rozwoju dziecka z niepełnosprawnością intelektualną** – Wyjaśnienia terminologiczne. Podstawy prawne wczesnego wspomaganie rozwoju. Działania prewencyjne, profilaktyczne jako integralny element działań wspomagających. Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka z niepełnosprawnością intelektualną w kontekście paradygmatu systemowo-ekologicznego. Diagnoza we wczesnym wspomaganie. Zespół wczesnego wspomaganie. Formy, metody wspomaganie rozwoju małego dziecka z niepełnosprawnością intelektualną. Modele współpracy specjalistów z rodziną dziecka. Wsparcie rodziny. Programy wczesnego wspomaganie/ interwencji we wczesnym dzieciństwie.
- 81) Wybrane metody i techniki terapii pedagogicznej osób z niepełnosprawnością intelektualną** – Istota, cele i główne założenia wybranych metod i technik stosowanych w pracy terapeutycznej z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną i ich praktyczne zastosowanie („Poranny krąg” – stymulacja polisensoryczna J. Kielina, Metoda Dobrego Startu M. Bogdanowicz. Metoda Wzory i Obrazki wg M. Frostig, D. Horne, Metoda Kinezylogii Edukacyjnej wg P. Dennisona, Metoda Ruchu Rozwijającego W. Sherborne).
- 82) Warsztaty umiejętności wychowawczych w pracy z młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną** - Realizacja zadań wychowawczych, uwzględniających specjalne potrzeby osób będących podmiotem zainteresowań oligofrenopedagogiki. Strategie i style pracy wychowawczej. Kształtowanie umiejętności porozumiewania się i współpracy w relacjach nauczyciel – uczeń – rodzic. Analiza skuteczności określonych metod wychowawczych. Budowa umiejętności pracy na potencjałach osobistych dziecka. Modyfikowanie niepożądanych zachowań. Konstrukttywne rozwiązywanie konfliktów. Wpływ ról na relacje interpersonalne. Kształcenie wybranych praktycznych umiejętności wychowawczych niezbędnych do pracy z młodzieżą niepełnosprawną intelektualnie. Diagnozowanie poziomu kompetencji wychowawczych. Analiza wybranych sposobów oddziaływań wychowawczych.
- 83) Plastyka w pracy edukacyjno-terapeutycznej z osobami z niepełnosprawnością intelektualną** - Zajęcia służą zaznajomieniu studentów z ogólnymi założeniami i pojęciami dotyczącymi plastyki w pracy edukacyjnej oraz terapeutycznej, poszerzeniu umiejętności wykorzystywania wybranych metod i technik plastycznych w pracy z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie. Celem głównym przedmiotu jest przygotowanie studentów do samodzielnego organizowania i przeprowadzania zajęć z zakresu warsztatów plastycznych - ze szczególnym uwzględnieniem warsztatu arteterapeutycznego z zakresu terapii przez plastykę.
- 84) Teatr w pracy edukacyjno-terapeutycznej z osobami z niepełnosprawnością intelektualną** - Przedmiot przybliży rolę edukacji i terapii teatralnej w pracy z osobami o różnym stopniu niepełnosprawności intelektualnej. W ramach ćwiczeń pojawiają się tematy takie, jak: Tworzenie przedstawienia teatralnego, Nauczyciel czy reżyser - wyznaczanie granic, Teatr jako trening umiejętności psychospołecznych, Przykładowe sesje zajęć warsztatowych, Rozgrzewki dla ciała i głosu, Strategie radzenia sobie z konfliktami w grupie.
- 85) Muzyka w pracy edukacyjno-terapeutycznej z osobami z niepełnosprawnością intelektualną** - Przedmiot ma na celu rozwój zainteresowań muzycznych studentów, rozwój ich umiejętności związanych z aktywnością opartą na formach wychowania muzycznego oraz przygotowanie ich do prowadzenia zajęć muzycznych z osobami z niepełnosprawnością intelektualną. Zajęcia będą obejmowały naukę śpiewania piosenek dostosowanych do możliwości wykonawczych

podopiecznych, grę na instrumentach perkusyjnych, słuchanie utworów muzycznych, ćwiczenia ruchowe z muzyką oraz próby tworzenia muzyki.

- 86) Alternatywne formy rozwijania aktywności ruchowej osób z niepełnosprawnością intelektualną** - Aktywność ruchowa i jej właściwości psychoterapeutyczne. Ograniczenia i możliwości włączania uczniów z niepełnosprawnością intelektualną do zajęć ruchowych. Treści, cele i zadania realizacji zajęć ruchowych z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną (lekką i głębszą), dostosowanie realizacji zajęć i wymagań do możliwości psychofizycznych i intelektualnych ucznia. Gry i zabawy ruchowe. Nauka gier zespołowych. Turystyka i rekreacja. Metodyczne rozwiązania w realizacji zajęć wychowania fizycznego z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną. Zasady bezpieczeństwa.
- 87) Rozwijanie kompetencji językowych i komunikacyjnych osób z niepełnosprawnością intelektualną** - Niepełnosprawność intelektualna a rozwój mowy i komunikacji. Zaburzenia komunikacji językowej w grupie osób z niepełnosprawnością intelektualną- rodzaje, istota, objawy i mechanizmy powstawania, postępowanie logopedyczne. Konsekwencje zaburzeń mowy i komunikacji dla psychospołecznego rozwoju dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, strategie wsparcia społecznego i edukacyjnego. Wykrywanie nieprawidłowości w rozwoju mowy - sposoby badania różnych aspektów sprawności językowej i komunikacyjnej, narzędzia i pomoce logopedyczne. Rozwijanie różnych aspektów mowy i komunikacji dzieci (rozwój słownikowy, gramatyczny, rozumienie mowy, komunikowanie się za pomocą środków werbalnych i pozawerbalnych). Wady wymowy – istota, rodzaje, przyczyny powstawania, profilaktyka i utrwalanie prawidłowej wymowy na poszczególnych etapach terapii logopedycznej. Wczesna interwencja i stymulacja rozwoju mowy i komunikacji dzieci z niepełnosprawnością intelektualną.
- 88) Kulturowe i społeczne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością intelektualną** – Jakość życia osób z niepełnosprawnością intelektualną – rola czynników społeczno-kulturowych. Strategie destygmatyzacji i destereotypizacji osób z niepełnosprawnością intelektualną w kontekście rozwiązań rehabilitacyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych. Partycypacja społeczna jako legitymizacja praw osób z niepełnosprawnością intelektualną. Kompetencje społeczne osób z niepełnosprawnością intelektualną – bariery dorosłości. Seksualność, małżeństwo i rodzicielstwo osób z niepełnosprawnością intelektualną. Wymiar osobisty, kulturowy i społeczny twórczości artystycznej osób z niepełnosprawnością intelektualną. Opieka w domu: rodzina z osobą z niepełnosprawnością intelektualną. Dorosłość w Domu Pomocy Społecznej. Dostęp osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną do rehabilitacji, edukacji, kształcenia ustawicznego. Osoba z niepełnosprawnością intelektualną jako ofiara i sprawca przemocy. Osoba z niepełnosprawnością intelektualną w systemie oddziaływań resocjalizacyjnych.
- 89) Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnością intelektualną** – Autonomia osób z niepełnosprawnością intelektualną. Uwarunkowania środowiskowe (interakcyjne) i osobowościowe rozwoju autonomii osób z niepełnosprawnością intelektualną. Integracja społeczna, normalizacja środowiska życia – likwidacja barier mentalnych i fizycznych. Wsparcie społeczne – formy i zakres działań na rzecz wspierania autonomii i niezależności życiowej osób z niepełnosprawnością intelektualną. Zasady organizacji i realizacji środowiskowego modelu wsparcia. Aktywizacja społeczno-zawodowa (Warsztaty Terapii Zajęciowej, Zakłady Aktywności Zawodowej, zatrudnianie wspomagane, Środowiskowy Dom Samopomocy); self-advokatura jako forma aktywizacji i wspierania godności osób z niepełnosprawnością intelektualną. Zabezpieczenie mieszkaniowe. Zabezpieczenie prawne i finansowe. Wsparcie rodzin/ prawnych opiekunów dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną. Polityka wytnieniowa. Organizacja czasu wolnego, wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnością intelektualną w dostępie do rehabilitacji, edukacji, sportu, kultury i rekreacji.

MODUŁ_8.2_PRZYGOTOWANIE_DYDAKTYCZNO-METODYCZNE

- 90) Metodyka wychowania przedszkolnego dzieci z niepełnosprawnością intelektualną –** Podstawy teoretyczne i organizacyjno-prawne pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością intelektualną w przedszkolu. Podstawa programowa wychowania przedszkolnego, adaptacja treści i realizacja w stosunku do wychowania i kształcenia dziecka z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim. Adaptacja przedszkolna dziecka z niepełnosprawnością intelektualną – źródła trudności, możliwości wspomagania. Diagnoza przedszkolna i wspomaganie dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w osiągnięciu gotowości do nauki w szkole. Tworzenie warunków wspierania indywidualnych możliwości rozwojowych małego dziecka z niepełnosprawnością intelektualną w aspekcie biopsychospołecznym. Formy organizacyjne pracy wychowawczo-dydaktycznej w przedszkolu. Zabawa jako podstawowa forma aktywności dziecka. Zajęcia rozwijające zaradność samoobsługową, umiejętności poznawcze, niwelujące niewłaściwe zachowania, wzmacniające umiejętności społeczne. Wybrane metody i formy pracy z dziećmi z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim i głębszym. Zajęcia wspierające rozwój dziecka (zajęcia rewalidacyjne). Współpraca ze specjalistami, rodziną i środowiskiem lokalnym dziecka.
- 91) Metodyka edukacji polonistycznej uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną w klasach I-III -** Charakterystyka programu edukacji polonistycznej we wczesnej edukacji a właściwości rozwojowe ucznia z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim. Początkowa nauka czytania i pisania- gotowość i aspekty procesu czytania, metody nauki czytania analityczno-syntetyczna, globalna, sylabowa, koncepcja Glenna Domana, techniki usprawniające nabywanie umiejętności czytania i pisania, sprawdzanie i rozwijanie rozumienia czytanego tekstu. Kształcenie kompetencji komunikacyjnych uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną. Rozwijanie kompetencji ortograficzno-gramatycznych w klasach I-III. Metody aktywizujące i środki dydaktyczne stosowane w edukacji polonistycznej dzieci z obniżoną sprawnością intelektualną. Dostosowanie materiałów edukacyjnych do potrzeb ucznia z niepełnosprawnością intelektualną. Rozwiązania metodyczne w edukacji polonistycznej uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną.
- 92) Metodyka edukacji matematycznej uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną w klasach I-III -** Charakterystyka programu edukacji matematycznej we wczesnej edukacji a właściwości rozwojowe ucznia z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim. Kształtowanie orientacji w stosunkach przestrzennych. Wyodrębnienie i opisywanie cech wielkościowych. Elementy teorii mnogości w klasach I-III. Kształtowanie pojęcia liczby naturalnej, aspekty liczby. Funkcje i cele rachunku pamięciowego. Pojęcie działania i formuły matematycznej, własności działań. Kształcenie pojęcia dziesiętkowego układu pozycyjnego. Metody rozwiązywania zadań tekstowych. Czynnościowe nauczanie matematyki. Algorytmy działań pisemnych. Kształtowanie pojęć geometrycznych. Przyczyny specyficznych trudności w uczeniu się matematyki i wyrównywanie braków. Rola i znaczenie środków graficznych i dydaktycznych.. Cele i funkcje prac domowych. Rozwiązania metodyczne w edukacji matematycznej uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną.
- 93) Metodyka edukacji społeczno-przyrodniczej uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną w klasach I-III -** Podstawa programowa kształcenia ogólnego w szkole podstawowej (klasy I-III). Analiza treści nauczania edukacji przyrodniczej, ich adaptacja i realizacja w stosunku do potrzeb rozwojowych i możliwości psychofizycznych uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim. Paradygmat konstruktywistyczny. Praca badawcza ucznia - planowanie i prowadzenie obserwacji i doświadczeń. Edukacja ekologiczna. Wycieczka w realizacji treści przyrodniczych i geograficznych. Kąciki przyrody i zainteresowań, ścieżki ekologiczne, ogródki. Adaptacja i realizacja treści społecznych, przyrodniczych,

historycznych i geograficznych w klasach I-III w stosunku do dziecka z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim.

- 94) Metodyka wychowania i nauczania uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym** – Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w szkołach podstawowych oraz kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy. Wielospecjalistyczna ocena poziomu funkcjonowania ucznia i opracowywanie oraz modyfikowanie programów kształcenia i wsparcia. Specjalistyczne metody rozwijania kompetencji osobistych, komunikacyjnych i społecznych. Organizowanie przestrzeni szkolnej oraz optymalnego stanowiska pracy. Współpraca z rodziną, innymi nauczycielami i specjalistami.
- 95) Metodyka pracy rewalidacyjno-wychowawczej osób ze sprzężoną i głęboką niepełnosprawnością intelektualną** – Metody pracy z osobami z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Metody pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim. Organizacja i metodyka zajęć rewalidacyjno-wychowawczych. Konstruowanie programów kształcenia i wsparcia. Współpraca ze środowiskiem rodzinnym lub personelem opiekuńczym placówek pobytu stałego.
- 96) Metodyka pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną w placówkach specjalnych** - Charakterystyka funkcjonowania placówek specjalnych dla osób z niepełnosprawnością intelektualną z uwzględnieniem funkcji rewalidacyjnej, społecznej, resocjalizacyjnej oraz opiekuńczo – wychowawczej. Cele, zasady i organizowanie pracy opiekuńczej i rewalidacyjno-wychowawczej w internacie szkoły specjalnej. Model pracy z wychowankami. System metod, form i środków oddziaływania wychowawczego i rewalidacyjnego w grupie. Praca wychowawcza i zajęcia pozalekcyjne w świetlicy szkolnej. Wybrane formy zajęć pozalekcyjnych. Projektowanie zajęć wychowawczych. Status wychowawcy w internacie, świetlicy szkolnej, ognisku wychowawczym, warsztacie terapii zajęciowej. Współdziałanie pracowników placówki wychowawczej z rodziną i najbliższym.
- 97) Rewalidacja indywidualna uczniów z niepełnosprawnością intelektualną** - Cele, zasady organizacji zajęć rewalidacji indywidualnej. Rewalidacja indywidualna w świetle prawa oświatowego. Rodzaje zajęć rewalidacji indywidualnej. Główne kierunki działań rewalidacyjnych. Program rewalidacji indywidualnej. Zasady programowania jednostki metodycznej – konstruowanie scenariuszy zajęć rewalidacyjnych.